הלכה · משנה תורה · מפרשים · ציוני מהר״ן · ספר זרעים

ציוני מהר"ן על משנה תורה, הלכות מעשרות

רבי נחום אש

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ציוני מהר"ן על משנה תורה, הלכות מעשרות

רבי נחום אש

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ציוני-מהרן-על-משנה-תורה-הלכות-מעשרות/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ד 4
פרק ג 4
הלכה יט 4
פרק ה 4
הלכה יט 4
פרק ו 5
הלכה ו 5
פרק ז 5
הלכה יג 5
פרק ט 5
הלכה ו 5
פרק יב 6
הלכה טז 6
הלכה יז 6

פרק א

הלכה ד

אין מוציאין המעשר מיד הכהנים שנאמר כי תקחו מאת בני ישראל. עי' במ"ש הכ"מ, אבל באמת מקור דברי רבינו הוא בספרי פ' קרח פיסקא קכ"א כן תרימו גם אתם תרומת ה' למה נאמר לפי שהוא אומר ואל הלוים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל ישראל נותנים מעשר ללוים אבל כהנים אין נותנים מעשר ללוים הואיל ואין נותנים מעשר ללוים שומע אני כו' ע"ש:

פרק ג

הלכה יט

מעשר ראשון שהקדימו בשבלים כו'. עי' בכ"מ שהראה מקום לפ"ק דביצה די"ג. והנה שם אינו מבואר דאינו לוקה ועי' במל"מ מש"כ בזה. אבל דברי רבינו הם בירושלמי פ"א דתרומות ה"ה. דאיתא שם חייא בר אדא בשם רשב"ל מעשר ראשון שהקדימו בשבלין אסור לאכול ממנו עראי, ומ"ט את קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו, מהו שילקו על טבלו ד"ת, רבי אשיאן בשם ר"י מתניתא אמרה כן אין לוקין על טבלו ד"ת דתנינן תמן תרומת מעשר וכו' הדא אמרה שאין לוקין על טבלו ד"ת. ועי' בגה"ש שם:

פרק ה

הלכה יט

התורם פירותיו תרומה כו'. בכ"מ הניח חלק ולא הראה מוצאו. אבל דברי רבינו נובעין מהירושלמי דמעשרות פ"ב ה"ג ראשון מהו שיטבול כו'. אלא כי אנן קיימין בתמרים והוא עתיד לדורסן בגרוגרות והוא עתיד לדושן והפריש מהם תרומה גדולה ונמלך להניחן כמות שהן ועבר והפריש מהן ראשון אין תימר למפרע נטבלו תרומה הוא שהיה טובל ואין תימר מכאן ולבא ראשון הוא שהוא טובל. יע"ש במרה"פ דה"ה דאיבעיא הוא אם התרומה הראשונה הוא שטובלת למפרע או שהתרומה השניה שמחוייב לתרום פעם אחרת היא שטובלת, וכיון דהוא איבעיא דלא איפשיטא פסק רבינו להחמיר דתרומה ראשונה הוא שטובלת למעשרות. ואע"פ שצריך לחזור ולתרום שניה לא יאכל מהן עראי עד שיתרום השניה והמעשר. ועי' במרה"פ שם:

פרק ו

הלכה ו

ואסור לשלח את הטבל ואפילו חבר לחבר וכו'. עיין בכ"מ שהראה מקום להירושלמי פ"ג דדמאי, ושם לא נמצא הדבר מבואר, אבל דברי רבינו הם בירושלמי פ"ב דדמאי ה"ב. ר"ז רבי יסא בשם ר"י אפילו חבר ששלח לחבר צריך לעשר. ועי' בגה"ש שם:

פרק ז

הלכה יג

וכיצד מעשרן מוציא מעשר שתיהן כו'. הכ"מ לא הראה מקור לזה. אבל דברי רבינו נובעין מהתוספתא דדמאי פ"ח והובא גם בירושלמי שם פ"ז ה"ו על משנה זו דמעשרות כלכלה בחברתה, דאיתא שם כיצד הוא עושה נוטל עשרים תאנים מאיזה מהן שירצה. (וע"ש בפ"מ דה"ה שנוטל עשר מכל אחת מהן אלא דלרבותא נקט דאפי' מאחת מהן שירצה נוטל המעשר של שתיהן). עד כדון בשוות היה בזו מאה ובזו מאתים אם לשם מאה הוא נוטל אחת עשרה כו'. ומעתה ריש דברי רבינו שכתב וכיצד מעשרן כו' עד אם היו שוות הם מדברי התוספתא וירושלמי שמבואר שם כן. ומש"כ רבינו ואם היתה אחת גדולה וכו'. הנה בתוספתא וירושלמי שם מבואר הרבה חילוקי דינים בזה. ועי' במרה"פ שם שכתב דרבינו לא נחית לכל חילוקי הדינים של התוספתא בספק הזה כדי שלא יבוא לידי תקלה וטעות בחשבון אלא דמחמרינן לעולם מכח הספק הזה וכשיפריש מעשר הקטנה מן הגדולה ושל גדולה מן הקטנה יצא מידי כל הספיקות. ולפיכך סתם וכתב כן ע"ש:

פרק ט

הלכה ו

ומותר להפריש מע"ש קודם הראשון בדמאי. וכתב הכ"מ משנה בספ"ק דדמאי, אם הקדים מע"ש לראשון אין בכך כלום, אבל לא ביאר מנ"ל לרבינו דמותר גם לכתחילה, אולם דברי רבינו בזה נובעים מהירושלמי שם על משנה זו, בשעבר הא בתחילה לא רבי בא בשם ר' יוחנן מותר להקדים שני לראשון בדמאי, ר' יעקב כו' בשם ריב"ל לא יעשה ואם עשה מה שעשה עשוי. והטעם דפסק רבינו כר"י לגבי ריב"ל ע"ש במרה"פ:

פרק יב

הלכה טז

וכ"ז קנס מדבריהם. עי' בכ"מ שנדחק. והיה יכול להביא גמרא ערוכה שם בבכורות בההוא טבחא דקנסיה רבא וא"ל ר"פ כמאן כר"י כו' לעולם ר"ש ובאיסורא דגופיה קנסינן ליה. תוי"ט שם:

הלכה יז

לפיכך ע"ה שאמר זה טבל וזה תרומה כו' אפילו בשלו נאמן. הכ"מ לא ביאר מאין הוציא רבינו זה ובאמת תוספתא מפורשת היא בפ"ה דדמאי, ע"ה שאמר זה טבל וזה תרומה זה ודאי וזה דמאי אע"פ שאמרו החשוד על דבר לא דנו ולא מעידו לא נחשדו ישראל על כך. וה"פ אע"פ שהוא חשוד וס"ד דחשוד בכה"ג להכשיל אחרים בשלו גם שאינו כן ויבואו להפריש מה"פ עה"ח קמ"ל דלא נחשדו ע"כ. וזה אפי' לר"מ, דבשלו שוין רשב"ג ור"מ רק מדאמר לא דנו כו' הוא לר"מ ומינה למד לרשב"ג. ס' פאת השלחן. סי' י"ז ס"ק ע"ג. ועי' בס' חסדי דוד שם על התוספתא דביאר שלא כדבריו: